

Rb. Dendermonde, 30 april 2010

Ruilverkavelingscomité Meerdonk / v.z.w. Natuurpunt Studie en crts

(...)

De vorderingen van VZW Natuurpunt Studie.

Blijkens haar laatste op 1 oktober 2008 ter griffie neergelegde synthesebesluiten strekken de (tegen)vorderingen van VZW Natuurpunt Studie ertoe:

- De vordering van Ruilverkavelingskomitee Meerdonk lastens VZW De Wielewaal, thans VZW Natuurpunt Studie ontvankelijk maar ongegrond te horen verklaren; zo ook de andere vorderingen in zoverre deze een weerslag kunnen hebben op haar;
- Na akte te hebben horen nemen van de naamswijziging van VZW De Wielewaal naar VZW Natuurpunt Studie, de tegenvordering van VZW Natuurpunt Studie ten aanzien van Ruilverkavelingskomitee Meerdonk ontvankelijk en gegrond te horen verklaren;
- Akte te horen nemen van de wijziging en de uitbreiding van de vordering en bijgevolg:
 - Te horen zeggen voor recht dat Ruilverkavelingskomitee Meerdonk, het Vlaams Gewest en Polder van het Land van Waas in solidum, minstens de ene bij gebreke bij van de andere te veroordelen (zijn) om over te gaan tot het herstel van de schade veroorzaakt door de betonneringswerken, reliëf- en vegetatiewijziging, wijzigingen in de waterhuishouding van het gebied zoals aangegeven in het overzichtsplan van het deskundig verslag, en te situeren in het lot 3 van de ruilverkaveling Meerdonk, Kadastraal Sint-Gillis-Waas, en meer bepaald gesitueerd:
 - wat de Waterstraat, de doorsteek van de parallelgracht 1 en de daarnaast liggende hoofdafvoergracht betreft; Beveren, 5 de afdeling, sectie B, tweede blad, percelen 390 a en 382 a, en de percelen Sint Gillis Waas, 5 de afdeling, sectie A, tweede blad, Vrasene, perceelnummers 457 a, 468 a en 469 a;
 - wat de parallelgracht 1 betreft, het deel ongeveer 580 m. lang aangelegd tussen de Salegemdijk en de Waterstraat tot aan de doorsteek: onder voorbehoud van vergissing, de percelen te Sint-Gillis-Waas, 5 de afdeling, sectie A, tweede blad, zich bevindend tussen de percelen enerzijds (zuidkant van de gracht) zijnde 466 a, 472 a, 473 a, 474 a, 475 a, 476 a, 399 a, 398 a, 395 a, 369 a, 370 a, 364 a, 362 a, 358 a, 356 a, 355 a; en de percelen anderzijds (aan de noordkant van de gracht): 465 a, 438 a, 394 a, 391 a, 390 a, 389 a, 388 a, 387 a, 381 a, 371 a, 372 a, 373 a, 374 a; 375 a, 351 a, 352 a en 354 a;
 - wat de parallelgracht 2 betreft: cfr. de lokalisering in het deskundig verslag.
 - Ruilverkavelingskomitee Meerdonk, het Vlaams Gewest en Polder van het Land van Waase werken te horen veroordelen tot het herstel uit te voeren zoals in essentie omschreven in het verslag van de deskundige D C d.d. 16 juli 2007, en meer bepaald:
 - Ten aanzien van de parallelgracht 1.

Als herstelmaatregel stelt de deskundige voor het bodempeil van een gedeelte van de beek, namelijk tussen profiel 10 en 15 met 40 cm op te hogen via opvulling met gebiedseigen grondspecie, dit is over een lengte van ongeveer 330 m. Hierdoor zal de zijdelingse wegzijging en ontwatering van de rietlanden deels gestopt worden, maar kan ook het sterk met nitraten en fosfaten aangerijkt landbouwwater niet rechtstreeks in de kreek en de rietlanden vloeien. Akte te horen nemen van haar akkoord hiermee, behoudens de rechtbank van oordeel zou zijn dat om welkdanige redenen de volledige opvulling dient bevolen te worden.

- Ten aanzien van de parallelgracht 2.

Als herstelmaatregel stelt de deskundige voor de volledige verwijdering van deze betonelementen, waarna het bodempeil van de beek met 50 cm wordt opgehoogd met gebiedseigen grond. Bij de instroom van de gracht in waterloop 8.027 langs de Waterstraat, wordt een schanskorf geplaatst waarvan de bovenkant eveneens 50 cm boven het huidige grachtbodempeil komt te liggen.

- Akkoord met deze maatregel, behoudens de rechtbank van oordeel zou zijn dat om welkdanige redenen de volledige opvulling dient bevolen te worden; en in elk geval met die wijziging dat de aan te leggen schanskorf bestaande uit steenblokken gewikkeld in een metaalvlechtwerk dient een significante lengte te hebben met oog op duurzame instandhouding, nl. min. 10 meter en uiteraard over de ganse breedte van de waterloop zodat naastloop vermeden wordt. Uiteraard zal deze herstelmaatregel ook in stand dienen gehouden te worden.

- Ten aanzien van de Hoofdafvoergracht (dit is de gracht komende uit het natuurreservaat "Rietland" en langs de Waterstraat, ongeveer 450 m. lang).

(A) Voorstel van de deskundige:

Als herstelmaatregel is het aangewezen de beekbodem terug met 40 cm te verhogen. Dit kan echter de afwatering van het gehele gebied hypothekeren. Daarom stelt de deskundige voor om dicht bij de uitstroom in de Grote Geule een dam van schanskorven te plaatsen met een' overloophoogte op 40 cm boven het huidige beekbodempeil.

(B)

Meer stroomopwaarts en ten westen de Waterstraat dient een meer ecologisch aangepast oeverbeheer gevoerd te worden. Thans wordt jaarlijks tijdens de winterperiode, de gehele waterloop gereit. Het voorstel van de deskundige is om jaarlijks slechts de helft van de beek te reiten door altemerend het ene jaar de linkeroever te maaien en het volgende jaar de rechteroever. Op deze manier blijft telkens de helft van het riet overstaan waardoor rietvogels hier kunnen broeden. Thans is dit niet mogelijk.

- Opnieuw akte te horen nemen van het akkoord van VZW Natuurpunt Studie doch onder voorbehoud mocht de rechtbank van oordeel zijn dat de gehele waterloop dient gedicht te worden tot op het oorspronkelijk maaiveld.

In het andere geval:

- Akkoord met de maatregel (A) mits deze schanskorven over een lengte van minstens 10 meter geplaatst worden en over de gehele breedte van de waterloop.

- Akkoord met de maatregel (B).

- Waterpeil de kreek.

Voorstel van de deskundige:

Als vaste minimumdrempel verwijst hij naar het voorstel geformuleerd door de Universiteit Gent (nota "*Uitwendige beheersmaatregelen voor waardevolle ecotopen en ecotoop-complexen ten behoeve van*

het structuurplan ruilverkaveling Meerdonk", dd. 18.09.81), overgenomen door AMINAL afdeling Natuur Oost-Vlaanderen (thans Agentschap voor Natuur en Bos), over te nemen, namelijk van +0,60 m TAW, Daarnaast dient via een regelbare stuw het waterpeil tijdens de winterperiode verhoogd te worden tot + 0,95 m TAW en tijdens de zomerperiode tot + 0,75 m TAW.

- Akte te horen nemen van het akkoord met deze maatregel, mits dit bouwtechnisch verduidelijkt wordt nl, in de zin van de aanleg van een vaste bouwtechnisch duurzame drempel van minimum 0.75 m. hoogte (zomerpeil) en voorziening van een daarmee aanvullende automatisch regelbare stuw met het oog op een winterpeil van 0.95 m. Zomerpeil geldt voor de periode: 15 april tot 30 september. Winterpeil geldt voor de periode 1 oktober tot 14 april..

- Ten aanzien van de Waterstraat,

Als herstelmaatregel stelt de deskundige voor om de gehele betonverharding op te breken en te verwijderen. De onderfundering in steenslag die vermoedelijk aanwezig is, kan behouden blijven. Het uitgebroken beton kan ter plaatse op een vooraf af te bakenen werfzone, gebroken en vernalen worden waarna het terug als steenslag als halfverharding in de Waterstraat kan gebruikt worden. De halfverharding blijft 3 m breed. Er worden geen boordstenen geplaatst. Tevens wordt langs beide zijden van de weg, over de gehele lengte, de berm over een breedte van 1 tot 2 m, tot aan de struik- en boombegroeiing, afgeplagd. Hierbij wordt de voedselrijke bovenlaag over een dikte van 5 a 10 cm verwijderd en uit het gebied afgevoerd. De afplagging dient zo te gebeuren dat er geen plassen naast de weg ontstaan, dus licht aftellend richting parallelgrachten, waar nog waardevolle vegetaties voorkomen zoals Kattendoorn, moet deze gespaard blijven. Deze zones moeten voor de aanvang van de werken duidelijk afgebakend worden. Schade aan bomen en struiken moet vermeden worden. Bij het begin en einde van de weg worden over de gehele breedte (weg en bermen) betonnen paaltjes geplaatst. In de weg wordt er een paaltje geplaatst in het midden van de weg. Dit steekt 25 cm boven de wegverharding uit. De overige paaltjes zijn 1 m hoog. Een degelijke verkeersbebording dient in het noorden en zuiden geplaatst te worden (toegang enkel mogelijk met landbouwvoertuigen).

- Akte te horen nemen van het akkoord met deze maatregel, behoudens de rechtbank van oordeel zou zijn dat om welkdanige reden deze verharding dient uitgebroken en alle materialen afgevoerd dienen te worden, waardoor de Waterstraat terug een aarden weg wordt.

En in elk geval mits die wijziging dat de herstelwerken m.i. v. het afgraven van bepaalde zones in de berm niet plaatsvinden tijdens de broedperiode van 15 maart tot 15 augustus.

- Het Vlaamse Gewest, Ruilverkavelingskomitee Meerdonk en Polder van het Land van Waas, in solidum, minstens de ene bij gebreke van de andere te horen veroordelen tot voornoemde omschreven maatregelen, onverminderd eventueel overleg tussen deze partijen omtrent de praktische uitvoering, en dit binnen een termijn van maximum vijf maanden vanaf de betekening van het tussengekomen vonnis en onder verbeurte van een dwangsom van 500 (vijfhonderd) euro per dag vertraging in de uitvoering van het vonnis, ten laste van iedere partij, en dit vanaf het verstrijken van 5 maanden na de betekening van het tussen te komen vonnis; en waarbij de inbreuk op het vonnis kan vastgesteld worden door iedere in de grosse van het vonnis aangeduide overheid;

- Doch met dien verstande dat de termijn van uitvoering zal opgeschort zijn tijdens de broedperiode van 15 maart tot 15 augustus, en binnen welke periode geen gedwongen uitvoering of verbeurte van dwangsom kan plaatsvinden;

- Aan de VZW Natuurpunt Studie, de machtiging te horen verlenen om ingeval van niet tijdige uitvoering van de bedoelde schadeherstellende werken en na het verstrijken van de door de rechtbank opgelegde termijnen, zo nodig zelf over te gaan of te laten overgaan tot uitvoering van deze werken; en waarbij de bijstand van de openbare macht kan worden ingeroepen.

- Ruilverkavelingskomitee Meerdonk en het Vlaams Gewest in solidum, minstens de ene bij gebreke van de andere te horen veroordelen om aan VZW Natuurpunt Studie, een schadevergoeding te betalen van:

- 220,635,70 euro in hoofdsom meer de vergoedende interest vanaf de door de rechtbank bepaalde datum en meer de gerechtelijke interest op provisioneel 11.807,00 euro vanaf 4 maart 1999 tot heden en op 220.635,70 euro vanaf 31 december 2007 tot op datum van betaling;

- een provisionele som van 1.250.00 euro voor allerlei materiële kosten en uitgaven buiten deze begrepen in de RPV, zoals van copies, verplaatsingskosten, telefoon en fax, kosten van kadaster, postzegels, enz., meer de gerechtelijke interest op 991, 57 euro (50.000 fr.) vanaf datum neerlegging besluiten op 4 maart 1999 tot 14 november 2004; en meer de gerechtelijke interest op 1250 euro vanaf heden;

- Aan haar voorbehoud te horen verlenen om ingeval om welkdanige reden, enkel het volledig herstel in de oorspronkelijke toestand kan bevolen worden, nl van voordat de betwiste bouwwerken werden uitgevoerd, dit dan ook effectief opnieuw te vorderen.

- Te horen zeggen voor recht dat onverminderd de veroordeling bedoeld, Polder van het Land van Waas ertoe gehouden is in elk geval alle materiële medewerking te verlenen bij de uitvoering van het tussengekomen vonnis, zoals toegang verlenen aan de hersteluitvoerende partijen of derden in haar opdracht, tot haar eigendommen of door haar beheerde wegen, waterlopen of welkdanige gronden waarop de herstelwerken bedoeld dienen plaats te vinden;

- Alsook tot de gronden onder haar beheer of toezicht, en direct palend aan de voormelde onroerende goederen, ingeval de toegang daartoe tijdens de werken noodzakelijk mocht zijn.

- Eén en ander onder verbeurte van een dwangsom van 2.500,00 (twee duizend vijfhonderd) euro per dag dat de uitvoering van de herstelwerken zou tegengewerkt of anderszins bemoeilijkt worden.

- Geding- en gerechtskosten.

Ruilverkavelingskomitee Meerdonk en het Vlaams Gewest in solidum, minstens de ene bij gebreke van de andere, te horen veroordelen tot de kosten van het geding en de kosten van het deskundig onderzoek, nl. 6.955,53 euro + 6.648,65 euro; alsook tot de andere kosten van het geding, nl. Ruilverkavelingskomitee Meerdonk en het Vlaams Gewest tot de rechtsplegingvergoeding ten bedrage van 5.000,00 euro (het basisbedrag) en Polder van het Land van Waas tot 1.200,00 euro (basisbedrag niet in geld waardeerbare vordering).

- Het vonnis uitvoerbaar bij voorraad te verklaren, spijs aanwending van enig rechtsmiddel, en zonder de mogelijkheid van borgstelling of kantonnement.

De vorderingen van Ruilverkavelingskomitee Meerdonk.

Blijkens haar laatste op 12 juni 2008 ter griffie neergelegde synthesebesluiten strekken de vorderingen van Ruilverkavelingskomitee Meerdonk ertoe:

- de vordering van VZW Natuurpunt Studie lastens haar tot herstel in natura als onontvankelijk, minstens als ongegrond te horen afwijzen. De gevorderde schadevergoeding van VZW Natuurpunt Studie te horen afwijzen als ongegrond, minstens als sterk overdreven te horen beschouwen;

- te horen zeggen voor recht dat zij geen enkele bevoegdheid op heden heeft om enig (herstel)werk uit te voeren, gezien alle wegen, afwateringen en stuw overgedragen werden aan de vrijwillig tussenkomende partij;

- te horen zeggen voor recht dat alle werken uitgevoerd door haar of in opdracht van haar, in overeenstemming waren met de door de gemachtigde ambtenaar d.d. 28 oktober 1986 verleende bouwvergunning;

- dienvolgens de vordering in tussenkomst en vrijwaring van haar ten aanzien van het Vlaams Gewest ontvankelijk en gegrond te horen verklaren;

- derhalve verweerster in gedwongen tussenkomst en vrijwaring te horen veroordelen om haar te vrijwaren voor de veroordeling uitgesproken tegen haar op vordering van VZW Natuurpunt Studie, evenals voor enige veroordeling tot de kosten (o.a. kosten deskundigenonderzoek);

- verweerster in gedwongen tussenkomst en vrijwaring te horen veroordelen tot de kosten van de dagvaarding in tussenkomst en vrijwaring ten behoeve van 271,86 euro en de rechtsplegingvergoeding ten belope van 10.000,00 euro.

In ondergeschikte orde:

In het onmogelijk geval de rechtbank van oordeel zou zijn dat zij herstelwerken dient uit te voeren, dient verweerster in gedwongen tussenkomst en vrijwaring haar te vrijwaren voor de kosten van deze uit te voeren herstelwerken.

De vorderingen van het Vlaams Gewest.

Blijkens haar laatste op 15 april 2008 ter griffie neergelegde synthesebesluiten strekken de vorderingen van het Vlaams Gewest ertoe;

- de vordering als ontvankelijk te horen verklaren doch te horen afwijzen als ongegrond ten overstaan van haar;

- VZW Natuurpunt Studie te horen veroordelen tot de kosten van het geding, met inbegrip van de rechtsplegingvergoeding ten bedrage van 10.000,00 euro (cfr. artikel 1022 Ger.W. voor een eis ter waarde van in totaal 628.300,43 euro).

De vorderingen van Polder van het Land van Waas.

Blijkens haar laatste op 23 december 2008 ter griffie neergelegde synthesebesluiten strekken de vorderingen van Polder van het Land van Waas ertoe:

- de vorderingen vanwege de VZW lastens haar, ontoelaatbaar, minstens ongegrond te horen verklaren;

- in de mate dat herstelmaatregelen zich opdringen, akte te horen nemen van haar akkoord met de maatregelen betreffende het herstel der parallelgracht 1 & 2, evenals herstel der Waterstraat;

- evenwel te horen zeggen voor recht dat er hic et nunc geen reden is om het Waterpeil van de kreek aan te passen;

- verder er mede gelet op het overstromingsgevaar haar alternatief voorstel tot de aanleg van een regelbare stuw aan te nemen, in plaats van het door de deskundige voorgestelde herstel van de hoofdafvoergracht langsheen de Waterstraat; Ondergeschikt:

- akte te horen nemen van haar voorbehoud om bij latere schadegevallen (bv. door ev. overstromingen) ingevolge de uitwerking van de maatregelen zoals voorgesteld door de deskundige deze schade te verhalen op de overige partijen;

- haar vorderingen in vrijwaring ten aanzien van Ruilverkavelingskomitee Meerdonk en het Vlaams Gewest ontvankelijk, toelaatbaar en gegrond te horen verklaren;

- Derhalve Ruilverkavelingskomitee en het Vlaams Gewest in solidum, solidair, minstens de ene bij gebreken van de andere te horen veroordelen om haar te vrijwaren voor elke veroordeling die lastens haar zou worden uitgesproken, en haar alleszins te vrijwaren en hen te horen veroordelen in terugbetaling voor alle kosten die zij (ingevolge veroordeling dan wel ingevolge haar vrijwillige tussenkomst) zou dienen te maken ten behoeve van de uit te voeren herstelwerken;

- Ruilverkavelingskomitee Meerdonk en het Vlaams Gewest verder solidair, in solidum, minstens de ene bij gebreke van de andere te horen veroordelen tot betaling van de kosten van het geding, met inbegrip van de rechtsplegingvergoeding, welke aan haar zijde tot op heden begroot op: basisbedrag der rechtsplegingvergoeding van 10.000,00 euro ingeval van veroordeling tot herstelmaatregelen, gelet op de waarde der werken en basisbedrag der rechtsplegingvergoeding van 1.200,00 euro in het andere geval.

De middelen van de partijen en beoordeling.

(...)

De vordering van VZW Natuurpunt Studie.

Nopens de ontvankelijkheid en de toelaatbaarheid.

Ruilverkavelingskomitee Meerdonk blijft in eerste orde de niet ontvankelijkheid van de tegenvordering van VZW Natuurpunt Studie tot herstel in natura opwerpen. Echter reeds in het vonnis van 29 juni 2001 werd terzake geoordeeld:

"Wat het belang van de V.Z.W. Wielewaal (thans VZW Natuurpunt Studie) betreft om in casu in rechte op te treden verwijst de rechtbank naar het arrest van de vakantiekamer van het Hof van Beroep te Gent d.d. 26 augustus 1997 (bundel III en IV- stuk 19 V.Z.W. Wielewaal). Terzake dient overigens vastgesteld te worden dat het Ruilverkavelingskomitee Meerdonk niet (langer) betwist dat de V.Z.W. Wielewaal (niet) de vereiste hoedanigheid of het vereiste belang zou hebben om deze tegenvorderingen te formuleren.

Nopens de gevorderde herstelmaatregelen dient gesteld te worden dat de V.Z.W. Wielewaal terecht voorop stelt dat gezien de bouwvergunning van 28 oktober 1986 krachtens het arrest van de Raad van State d.d. 27 mei 1998 werd vernietigd deze bouwvergunning retroactief geacht nooit te hebben bestaan.

Een vernietiging van de bestreden bouwvergunning heeft als gevolg dat het herstel van de plaats in de vorige toestand kan worden bevolen en hiertoe kan door de benadeelde derde -in casu de V.Z.W. Wielewaal -een zelfstandige vordering worden ingesteld".

De tegenvordering van VZW Wielewaal, thans VZW Natuurpunt Studie lastens het Ruilverkavelingskomitee werd bij dit vonnis d.d. 29 juni 2001 dan ook ontvankelijk verklaard. In het vonnis van 1 juni 2006 werd reeds vastgesteld: "dat de onderscheiden vorderingen reeds ontvankelijk werden verklaard bij tussenvonnis van 29 juni 2001"

(...)

Ten gronde.

Herstel in natura.

VZW Natuurpunt Studie vordert in eerste orde dat Ruilverkavelingskomitee Meerdonk, het Vlaams Gewest en Polder van het Land van Waas zouden worden veroordeeld tot het uitvoeren van het herstel in natura in en rond het gerangschikte landschap, het natuur- of valleigebied van de Salegemkreek, gelet op de uitgevoerde afwateringswerken aldaar, zoals in essentie omschreven in het aanvullend verslag van de deskundige D.C. d.d. 16 juli 2007 en zoals in extenso omschreven in de vorderingen van de VZW. Geen der partijen verzet zich (nog) tegen het gevorderde herstel in natura op zich.

Het Vlaams Gewest stelt zelf dat haar standpunt dienaangaande eenvoudig is: zij kan zich terugvinden in de herstelwijze zoals die door de deskundige werd omschreven in eerste en het tweede aanvullend verslag, Ruilverkavelingskomitee Meerdonk stelt dat zij zich net als het Vlaams Gewest kan terug vinden in de herstelmaatregelen voorgesteld door de deskundige.

Polder van het Land van Waas geeft aan dat zij steeds de nodige bereidheid heeft vertoond om waar nodig haar medewerking te verlenen. Zij formuleert geen bezwaar tegen de gevorderde herstelmaatregelen betreffende de Waterstraat en parallelgrachten 1 en 2, doch zij maakt wel bemerkingsen betreffende het door de deskundige voorgestelde herstel van de hoofdafvoergracht en het waterpeil van de kreek.

Wat de aansprakelijkheid betreft, wordt er evenmin (nog) tegengesproken dat de schade, die dient hersteld te worden veroorzaakt is door de werken die werden uitgevoerd rond de Salegemkreek.

Ruilverkavelingskomitee Meerdonk benadrukt zelf dat al die werken die in haar opdracht werden uitgevoerd, onwettig zijn. Tot dit duidelijk besluit kwam ook de deskundige (blz. 4 aanvullend verslag). Het hoeft geen verder betoog dat het uitvoeren van onwettige werken een fout uitmaakt conform artikel 1382 B.W.

Derhalve is Ruilverkavelingskomitee Meerdonk op grond van artikel 1382 B.W. ten aanzien van VZW Natuurpunt Studie buitencontractueel aansprakelijk voor de schade veroorzaakt door haar foutief optreden.

Zoals reeds gesteld in het vonnis van 1 juni 2006 is ook in geval van extracontractuele aansprakelijkheid herstel in natura de regel.

Ruilverkavelingskomitee Meerdonk is dus gehouden tot de hierna bepaalde en gedetailleerd omschreven herstelmaatregelen in het gebied aan de Salegemkreek. Noch het Vlaams Gewest, noch Polder van het Land van Waas, zijn te veroordelen tot het uitvoeren van deze werken tot herstel in natura. Zij waren niet de bouwheer van deze onwettig en dus foutief uitgevoerde werken. Het Vlaams Gewest verleende wel de nadien vernietigde bouwvergunning en is dus tot vrijwaring gehouden (zie verder). Polder van het Land van Waas was destijds op geen enkele manier betrokken bij de onwettig uitgevoerde werken en/of de daartoe verleende bouwvergunning. Ondertussen is Polder van het Land van Waas wel deels eigenaar en deels beheerder van de onroerende goederen, waarop deze herstelmaatregelen in natura uit te voeren zijn. Zij geeft zelf aan dat haar medewerking noodzakelijk zal zijn tot het uitvoeren van deze werken.

In de gegeven omstandigheden is Polder van het Land van Waas, in haar hoedanigheid van eigenaar en/of beheerder van desbetreffende onroerende goederen en van beheerder van het waterpeil aldaar, te veroordelen om ten volle haar toestemming en medewerking te verlenen om de werken waartoe Ruilverkavelingskomitee Meerdonk wordt veroordeeld, te laten uitvoeren op en in de betrokken gebieden die zij in eigendom en/of beheer heeft. Tevens is zij te veroordelen om het waterbeheer ter plaatse te voeren, zoals hierna bepaald.

Daarbij is Polder van het Land van Waas te veroordelen om in elk geval alle materiële medewerking te verlenen bij de uitvoering van onderhavig vonnis, zoals toegang verlenen aan de hersteluitvoerende partijen of derden in haar opdracht, tot haar eigendommen of door haar beheerde wegen, waterlopen of welkdanige gronden waarop de opgelegde herstelwerken dienen plaats te vinden, alsook tot de gronden onder haar beheer of toezicht, en direct palend aan de voormelde onroerende goederen, ingeval de toegang daartoe tijdens de werken noodzakelijk mocht zijn. Ruilverkavelingskomitee

Meerdonk is te veroordelen tot het uitvoeren of laten uitvoeren van de hierna bepaalde werken en maatregelen tot het herstel van de schade veroorzaakt door de betonneringswerken, reliëf- en vegetatiewijziging, wijzigingen in de waterhuishouding van het gebied te situeren in het lot 3 van de ruilverkaveling Meerdonk, Kadastraal Sint-Gillis-Waas, waartoe desgevallend de noodzakelijke bouwvergunningen aan te vragen zijn en de toepasselijke wetgeving der overheidsopdrachten na te leven is. Uit het deskundig verslag blijkt dat de deskundige bij het bepalen van de werken en de uitvoeringswijze rekening heeft gehouden met de plaatsgesteldheid, de natuur - maar ook landbouwbelangen en de opmerkingen van de betrokken partijen, om de onwettige, schadeverwekkende toestand zoveel als mogelijk teniet te doen. VZW Natuurpunt Studie vraagt in grote lijnen dat de uitvoering van deze door de deskundige bepaalde werken zou worden bevolen.

Omtrent de door de deskundige voorgestelde herstelmaatregelen en de door VZW Natuurpunt Studie gevraagde verduidelijkingen en aanvullingen met betrekking tot parallelgracht 1, parallelgracht 2 en de Waterstraat, is er door geen der partijen betwisting.

In de gegeven omstandigheden kan de rechtbank zich aansluiten bij de werken en de uitvoeringswijze door de deskundige bepaald en dient een volledig herstel in de oorspronkelijke toestand niet te worden bevolen. (...)

Omtrent de door de deskundige voorgestelde en deze door de VZW gevorderde herstelmaatregelen aan de hoofdafvoergracht en met betrekking tot het waterpeil van de kreek is er wel betwisting vanwege Polder van het Land van Waas. De deskundige stelt voor:

- aan de hoofdafvoergracht, dit is de gracht komende uit het natuurreservaat "*Rietland*" en parallel langs de Waterstraat, ongeveer 450 m. lang.

Het plaatsen van een dam van schanskorven, dicht bij de uitstroom in de Grote Geule, met een overloophoogte op 40 cm boven het huidige beekbodempcil.

- met betrekking tot het waterpeil van de kreek.

Het bouwen van de automatische klepstuw (plan 15) op de kreek bij de Waterstraat met als vaste minimumdrempel +0,60 m TAW, overeenkomstig het voorstel geformuleerd door de Universiteit Gent, overgenomen door AMINAL afdeling Natuur Oost-Vlaanderen (thans Agentschap voor Natuur en Bos). Daarnaast dient via een regelbare stuw het waterpeil tijdens de winterperiode verhoogd te worden tot + 0,95 m TAW en tijdens de zomerperiode tot + 0,75 m TAW.

VZW Natuurpunt Studie vordert deze door de deskundige voorgestelde maatregelen met dien verstande dat de schanskorven in de hoofdafvoergracht over een lengte van minstens 10 meter en over de gehele breedte van de waterloop worden geplaatst.

Verder vraagt zij wat het waterpeil van de kreek betreft de bouwtechnische verduidelijking in de zin van de aanleg van een vaste bouwtechnisch duurzame drempel van minimum 0.75 m. hoogte (zomerpeil) en voorziening van een daarmee aanvullende automatisch regelbare stuw met het oog op een winterpeil van 0.95 waarbij het zomerpeil geldt voor de periode: 15 april tot 30 september en het winterpeil voor de periode 1 oktober tot 14 april.

Polder van het Land van Waas kan hiermee niet instemmen omdat dit "*hogerop tot overstromingen zou kunnen leiden*". Verder ziet zij geen noodzaak tot de bouw van een bijkomende klepstuw.

Samen met VZW Natuurpunt Studie stelt de rechtbank vast dat Polder van het Land van Waas wel beweringen uit omtrent mogelijke overstromingen, maar terzake geen enkel objectief bewijs levert. Zo onder meer bewijst zij niet dat er voor de uitvoering van de onwettige afwateringswerken effectief overstromingen met schadelijke gevolgen waren. Bovendien blijkt dat geen van de betrokken overheden in de voorbije periode maatregelen heeft genomen om het waterpeil, gelet op de natuurbelangen, te verhogen en hoog genoeg te houden, ondermeer door handmatig bedienbare stuwen, wel integendeel (cfr. vaststellingen in het deskundig verslag).

Zo stelde de deskundige onder meer vast (blz. 10 eerste verslag):

De huidige situatie staat een herstel van de oorspronkelijke waterhuishouding geenszins in de weg. Ik merk wel op dat de situatie, die na de werkzaamheden is ontstaan, sindsdien bewust gehandhaafd blijft. De mogelijkheid om langs de oevers een natuurlijke vegetatie tot ontwikkeling te brengen wordt verhinderd door op regelmatige tijdstippen de grachten uit te diepen en alle slootbegroeiing te verwijderen (o.a. nog in oktober 2002 aan de Waterstraat). Evenmin wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid om met de huidige, handmatig bediende stuwen een voor het natuurbehoud gunstige waterstand in te stellen die voldoet aan het wettelijk kader.

Polder van het Land van Waas is dan ook slecht geplaatst om te verwijzen naar haar eigen nota en te benadrukken dat door middel van handgestuurde bediening het perfect mogelijk is om het waterpeil te regelen.

Ook het verzet tegen de automatische stuw is weinig ernstig. Zo'n automatische klepstuw was weldegelijk oorspronkelijk voorzien maar werd, in tegenstelling tot alle andere werken niet uitgevoerd.

Daarbij werd door Ruilverkavelingskomitee Meerdonk zelf telkens weer benadrukt dat de klepstuw nu net zou worden aangebracht "*teneinde het waterpeil te verhogen*", zo onder meer in het kader van de gevoerde procedure voor het Hof van Beroep te Gent omtrent het stopzetten van da werken (zie stuk 19 bundel IV VZW Natuurpunt Studie: arrest Hof van Beroep te Gent d.d. 26 augustus 1987). (...)

Ook in de eis tot tussenkomst van het Ruilverkavelingskomitee in de procedure voor de Raad van State werd herhaald dat met de ingediende bouwaanvraag en in het bijzonder een nieuw te bouwen automatische stuw aan de Waterstraat beoogd werd de door "*natuurbehoud*" gevraagde (hogere) waterpeilen te creëren (stuk 22 bundel IV bundel VZW Natuurpunt Studie).

Tenslotte dient te worden herhaald dat de deskundige natuur- en landbouwbelangen heeft afgewogen en in die zin maatregelen heeft voorgesteld die tussen deze belangen een zeker aanvaardbaar evenwicht behouden. Het volledig herstel in de vorige toestand wordt niet voorgesteld, niet gevorderd en ook niet bevolen.

Om al deze redenen zijn de bemerkingen van Polder van het Land van Waas niet te weerhouden en zijn de hierboven door de deskundige voorgestelde maatregelen, met de door de VZW gevraagde aanvullingen, wijzigingen en verduidelijkingen, betreffende de hoofdafvoergracht en het waterpeil van de kreek, weldegelijk op te leggen. Omtrent het herstel van de hoofdafvoergracht stelt de deskundige verder nog (blz. 5-6 aanvullend verslag). "*Meer stroomopwaarts en ten westen de Waterstraat dient een meer ecologisch aangepast oeverbeheer gevoerd te worden. Thans wordt jaarlijks tijdens de winterperiode, de gehele waterloop gereit. Het voorstel van de deskundige is om jaarlijks slechts de helft van de beek te reiten door alternerend het ene jaar de linkeroever te maaien en het volgende jaar de rechteroever. Op deze manier blijft telkens de helft van het riet overstaan waardoor rietvogels hier kunnen broeden. Thans is dit niet mogelijk*".

Als beheerder is Polder van het Land van Waas dus te veroordelen tot het voeren van een oeverbeheer aldaar in die zin dat jaarlijks alternerend de linkeroever en volgend jaar de rechteroever van de hoofdafvoergracht gereit wordt, zodat telkens de helft van het riet blijft staan. VZW Natuurpunt Studie vordert dat de omschreven werken en maatregelen zouden worden uitgevoerd binnen een termijn van maximum vijf maanden vanaf de betekening van het tussengekomen vonnis en onder verbeurte van een dwangsom van 500,00 euro per dag vertraging, met dien verstande dat de termijn van uitvoering zal opgeschort zijn tijdens de broedperiode van 15 maart tot 15 augustus. Verder vordert zij dat haar de machtiging zou worden verleend om ingeval van niet tijdige uitvoering van de bedoelde schadeherstellende werken en na het verstrijken van de door de rechtbank opgelegde termijnen, zo nodig zelf over te gaan of te laten overgaan tot uitvoering van deze werken; en waarbij de bijstand van de openbare macht kan worden ingeroepen.

De andere partijen wijzen erop dat eerst nog een projectuitvoeringsplan dient te worden opgesteld, dat bepaalde werken vergunningsplichtig zijn en dat de wet op de overheidsopdrachten is na te leven.

Vooreerst valt het niet onder de bevoegdheid van deze rechtbank om *hic et nunc* te beslissen omtrent de al dan niet vereiste vergunningen voor de uit te voeren werken en/of omtrent de te volgen procedures gelet op de wetgeving op de overheidsopdrachten. Of de betrokken instanties al dan niet een projectuitvoeringsplan opstellen, is hun eigen beslissing.

De rechtbank is er zich van bewust dat de uitvoering van deze herstelmaatregelen, rekening houdende met de te volgen procedures, regels en administratie, enige tijd zal vergen. Anderzijds is er reeds heel wat tijd verstreken en is uit het deskundigenonderzoek gebleken dat de betrokkenen ondertussen alles behalve hebben gehandeld in het licht van de schadeherstellend doelstellingen, waarvan zij nochtans reeds geruime tijd op de hoogte zijn. (...)

Rekening houdende met al deze elementen is een termijn op te leggen waarbinnen de werken moeten zijn uitgevoerd van één jaar vanaf betekening van onderhavig vonnis, met dien verstande dat de termijn van uitvoering zal opgeschort zijn tijdens de broedperiode van 15 maart tot 15 augustus. De rechtbank acht het niet noodzakelijk om een dwangsom op te leggen doch verleent wel machtiging aan VZW Natuurpunt Studie om ingeval van niet tijdige uitvoering van de bedoelde schadeherstellende werken en na het verstrijken van de opgelegde termijn van één jaar, zo nodig zelf over te gaan of te laten overgaan tot (verdere) uitvoering van deze werken op kosten van Ruilverkavelingskomitee Meerdonk, waarbij de bijstand van de openbare macht kan worden ingeroepen om op te treden.

Schadevergoeding.

VZW Natuurpunt Studie vordert naast het herstel in natura veroordeling van Ruilverkavelingskomitee Meerdonk en het Vlaams Gewest in solidum, minstens de ene bij gebreke van de andere tot betaling van het bedrag van 220.635,70 euro aan schadevergoeding voor verloren habitats, fauna en flora, meer interesten en van een provisionele som van 1.250,00 euro voor allerlei materiële kosten, meer interesten.

Zoals uiteengezet en geoordeeld bij de vordering tot herstel in natura is ook bij de vordering tot schadevergoeding enkel Ruilverkavelingskomitee Meerdonk, als bouwheer, uitvoerder van de onwettige werken, als aansprakelijke op grond van artikel 1382 B.W. ten aanzien van VZW Natuurpunt Studie gehouden tot vergoeding van de (resterende) schade bij equivalent.

Gelet op de vaststellingen gedaan in het kader van het deskundig onderzoek, staat vast dat er door de uitvoering van de onwettige afwateringswerken ernstige schade is toegebracht aan de avifauna, flora en habitats in desbetreffend gebied rond de Salegemkreek.

Het Hof van Beroep stelde reeds in haar arrest van 26 augustus 1987:

"Ten deze is vaststaand dat de afwateringswerken waarvoor bouwtoelating werd verleend kennelijk indruisen tegen de imperatieve bepaling,... Die werken zullen een onomkeerbare toestand tot gevolg hebben en onherstelbare schade veroorzaken..."

De opgelegde herstelmaatregelen beogen in de mate van het mogelijke en gegeven de concrete omstandigheden en de gestelde vorderingen het volledig herstel in natura zoveel als . mogelijk te benaderen.

Het is te verwachten dat de natuur (fauna, flora en habitats) zich in dé toekomst na uitvoering van deze herstelmaatregelen terug zal stabiliseren en herstellen. Gelet op de uitgevoerde afwateringswerken en de hele lange tijdsperiode, zal dit echter een lang proces zijn en is aan te nemen dat er hoedanook nog onherstelbare schade zal resten. Temeer daar in de tussentijd de betrokkenen geenszins hebben gehandeld met het oog op het herstel en het behoud van de vooraf bestaande toestand van fauna, flora en habitats. Verder is er hoedanook de vaststaande schade in de (voorbij) lange periode vanaf de onwettig uitgevoerde werken tot de uit te voeren herstelmaatregelen.

Wat de begroting van deze schade betreft, wordt door het Vlaams Gewest terecht opgeworpen dat de deskundige bij de berekening en begroting van de schade noodgedwongen heeft gewerkt met onzekere of arbitraire gegevens of cijferbepalingen.

Rekening houdende met al deze elementen is de rechtbank van oordeel dat een begroting ex aequo et bono van de schade zich opdringt.

Daarbij is VZW Natuurpunt Studie gerechtigd deze schadevergoeding te vorderen. Gelet op haar doelstellingen als natuurvereniging, haar actief beleid en studie tot natuurbehoud en -bescherming, haar beheer van natuurreservaten en in het bijzonder hier van een deel van desbetreffende natuurgebied, heeft zij weldegelijk schade geleden. Gelet op de onwettige werken en de aanzienlijk negatieve gevolgen ervan voor de natuur, werd de VZW ernstig gehinderd en geschaad in de normale uitoefening van haar activiteiten en de bewerkstelling van haar doelstellingen.

Zo bijvoorbeeld zijn er de schadelijke gevolgen voor de natuur ten gevolge van de betonnering van de Waterstraat, gedurende al meer dan 20 jaar - waarvoor er niet eens een vergunning werd gevraagd - op gebied van natuurbeleving, natuurstudie in hoofde van de VZW. In de gegeven omstandigheden is Ruilverkavelingskomitee Meerdonk te veroordelen tot betaling aan VZW Natuurpunt Studie van een vergoeding ex aequo et bono te bepalen op 25.000,00 euro voor gemengde materiële en morele schade, te vermeerderen met de gerechtelijke moratoire interesten aan de wettelijke rentevoet vanaf heden tot en met de dag van effectieve betaling.

De vordering in vrijwaring van Polder van het Land van Waas tegen Ruilverkavelingskomitee Meerdonk en gevraagd voorbehoud.

Gelet op het gebrek aan enig gegeven, laat staan bewijs omtrent mogelijke latere schadegevallen, onder meer door overstromingen ingevolge de uitwerking van de opgelegde maatregelen, is het desbetreffend gevraagd voorbehoud door Polder van het Land van Waas ten aanzien van de overige partijen, af te wijzen als ongegrond;

Haar vordering tot vrijwaring tegen Ruilverkavelingskomitee Meerdonk, als aansprakelijke partij, om haar te horen veroordelen in terugbetaling van alle kosten die zij dient te maken specifiek ten behoeve van de uit te voeren, opgelegd herstelwerken, is gegrond te verklaren. Daarbij is te zeggen voor recht dat de kosten die Polder van het Land van Waas dient te maken in het kader van haar correct beheer, te voeren overeenkomstig de geldende wetgeving en regelgeving, niet begrepen zijn.

(...)

De vordering in vrijwaring van Ruilverkavelingskomitee Meerdonk tegen het Vlaams Gewest.

Ruilverkavelingskomitee Meerdonk vordert het Vlaams Gewest te horen veroordelen om haar te vrijwaren voor de veroordelingen uitgesproken tegen haar op vordering van VZW Natuurpunt Studie, evenals voor enige veroordeling tot de kosten.

Na nader specifiek onderzoek is gebleken - en dit wordt ook door geen der partijen tegengesproken - dat de werken uitgevoerd aan de Waterstraat, met name de betonverharding, niet begrepen waren in de door het Vlaams Gewest afgeleverde bouwvergunning d.d. 28 oktober 1986 die nadien bij arrest van de Raad van State d.d. 27 mei 1998 is vernietigd (cfr. blz. 4 aanvullend verslag).

Alle andere onwettige afwateringswerken waren wel begrepen in deze vernietigde door het Vlaams Gewest afgeleverde bouwvergunning.

In de gegeven omstandigheden is het Vlaams Gewest te veroordelen om Ruilverkavelingskomitee Meerdonk te vrijwaren voor alle kosten en uitgaven met betrekking tot de uit te voeren werken - ook deze in vrijwaring te betalen aan Polder van het Land van Waas -, behoudens de kosten en uitgaven met betrekking tot de uit te voeren herstelwerken aan de Waterstraat.

Verder is het Vlaams Gewest gehouden tot vrijwaring van Ruilverkavelingskomitee Meerdonk voor 3/4 van het bedrag aan schadevergoeding in hoofdsom en interesten, toegekend aan VZW Natuurpunt Studie, alsook voor 3/4 van alle gedingkosten waarin het Ruilverkavelingskomitee wordt verwezen.

De uitvoerbaarheid bij voorraad.

Wat betreft de gevorderde uitvoerbaarheid bij voorraad dient gesteld dat deze vordering niet automatisch kan toegestaan worden. Een verzoek daartoe kan slechts ingewilligd worden in geval van bijzondere omstandigheden die blijken, hetzij uit de behandeling van de zaak zelf, hetzij uit gegevens aangereikt door de eisende partij. Dat geldt alleen maar des te meer omdat, overeenkomstig artikel 1397 Ger. W., verzet en hoger beroep tegen eindvonnissen de tenuitvoerlegging daarvan schorsen en de uitvoerbaarheid bij voorraad zoals voorzien in artikel 1398 Ger. W. klaarblijkelijk de uitzondering is, zodat deze maatregel met een zekere omzichtigheid moet worden toegepast. Het automatisch toestaan van deze tenuitvoerlegging, zonder enige motivering en ingaande op een evenzeer niet-gemotiveerd verzoek tot voorlopige tenuitvoerlegging, is derhalve strijdig met de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek. In casu zijn er bijzondere omstandigheden die een bij voorraad uitvoerbaar verklaring rechtvaardigen voor alle veroordelingen aangaande het herstel in natura. Geen der betrokken partijen betwist het gevorderde herstel in natura (op zich) doch geen der partijen heeft in de voorbije periode gehandeld met het oog op deze doelstelling, wel integendeel. Op de vordering tot uitvoerbaar verklaring bij voorraad kan bijgevolg worden ingegaan voor wat betreft alle vorderingen betreffende het herstel in natura en de gedingkosten.

(...)